

Fremsendelse af Sociale Forhold og Beskæftigelses budgetforslag for 2026-2029

9. maj 2025
Side 1 af 5

Vedlagt fremsendes Sociale Forhold og Beskæftigelses bidrag til afdelingernes budgetforslag for 2026-2029.

Materialet omfatter følgende sektorer:

- 120 Decentraliseret Sociale Forhold og Beskæftigelse
- 150 Ikke decentraliseret Sociale Forhold og Beskæftigelse

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Mål, Økonomi og Boliger
Aarhus Kommune

Den økonomiske situation

Aarhus skal være en god by for alle, og i Sociale Forhold og Beskæftigelse understøtter vi, at det også er oplevelsen for de af byens borgere, som lever med sociale udfordringer eller har brug for støtte til at komme i job.

Effekt og Økonomi

Værkmestergade 15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

E-mail:
social@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Både på landsplan og i Aarhus vokser omfanget af udfordringerne dog på socialområdet. Det gælder lige fra barndommen, hvor flere børn og unge mistrives i et omfang, der påvirker hele familien, men også barnets videre uddannelsesforløb, hvilket påvirker mulighederne for et selvstændigt og meningsfyldt unge- og voksenliv. Også flere aarhusianske voksne har behov for hjælp og støtte samtidig med, at flere borgere oplever mere komplekse udfordringer. Derudover viser den seneste hjemløsetælling, at antallet af aarhusianske hjemløse er steget over de seneste år. Der ses således samtidig en stigning i udgifterne på området. Et område, hvor de kommunale styringsmuligheder er begrænsede. Det tegner samlet set konturen af nogle bekymrende udviklinger på socialområdet.

Den længe ventede politiske aftale om en reform på beskæftigelsesområdet er nu indgået. Det er positivt, at rammerne for beskæftigelsesindsatsen bliver enklere og mindre regelstyret. Men det er et faktum, at besparelserne overstiger, hvad regelforenklingerne tilsiger. Der bliver derfor i fremtiden behov for skarpe prioriteringer og reduktioner internt på beskæftigelsesområdet. Aarhus Kommune har i en årrække været kendt for virksomhedsrettede investeringer på beskæftigelsesområdet. Dette i erkendelse af, at investeringer forebygger lange ledighedsperioder og mindsker afledte udgifter inden for social- og sundhedsområdet.

Det samlede økonomiske billede i Sociale Forhold og Beskæftigelse tegner derfor en række udfordringer.

9. maj 2025
Side 2 af 5

Det er en udvikling, som Sociale Forhold og Beskæftigelse har taget og tager alvorligt. Byrådets rammeløft til socialområdet i de seneste års budgetforlig har bidraget til at sikre, at forudsætningerne for en mere bæredygtig udvikling er til stede. Men særligt Sociale Forhold og Beskæftigelses Udviklings- og Omstillingsplan for 2023-25 har sat tonen for de seneste års arbejde med at udvikle og omstille indsætterne i Sociale Forhold og Beskæftigelse. Det har medført mange nye initiativer med henblik på at løse de økonomiske udfordringer og samtidig sikre, at der skabes de nødvendige faglige forbedringer. For eksempel er Sociale Forhold og Beskæftigelse i gang med en større omstilling på både børne-, unge og voksenområdet, hvor medarbejderne arbejder mere relationelt og i tættere samarbejde med borgerne. Ved at rykke tættere på borgerne styrker vi den tidlige indsats og finder den bæredygtige løsning for borgeren sammen med borgeren. Hertil er der i forbindelse med budget 2024 og 2025 foretaget interne omprioriteringer som bidrager til, at den enkelte borger får et bedre tilbud og hjælper det økonomiske trængte socialområde.

Alligevel fortsætter udgifterne på socialområdet med at stige, både nationalt og i Aarhus. Særligt på voksenområdet er udgifterne steget markant. Fra 2012 til 2024 er der kommet 41% flere borgere med behov for en social indsats, mens der kun er kommet ca. 17% flere aarhusianere i samme aldersgruppe. Bruttoudgifterne er i samme periode steget med 54%.

Både lokale og nationale udgiftsanalyser viser, at køb af midlertidige botilbudspadser hos private udbydere er en stor udgiftspost og en væsentlig faktor i udgiftsstigningen. Opførelse af egne kommunale botilbud er derfor et vigtigt greb til at reducere udgifterne og sikre en øget selvforsyningsgrad, så flere aarhusianske borgere kan bo tættere på deres familie og netværk. Sociale Forhold og Beskæftigelses plan for udvidelsen af botilbudskapaciteten med 450 pladser frem mod 2035 er derfor et væsentligt håndtag i nedbringelsen af udgifterne på det specialiserede socialområde for voksne. På sigt vil planen bidrage til at skabe en mere bæredygtig økonomisk udvikling, men den vil ikke i sig selv kunne afbøde de strukturelle udfordringer.

På børne- og ungeområdet opleves også stigende økonomiske udfordringer.

Sociale Forhold og Beskæftigelsen oplever nemlig betydelige afledte effekter af de seneste års udfordringer på skoleområdet. Flere børn og unge mister tilknytningen til skolefællesskaberne, og det medfører, at forældrene ofte ender i en situation, hvor de er nødt til at forlade arbejdsmarkedet i en periode for at tage sig af deres børn. Det afspejler sig i de kraftigt stigende udgifter til tabt arbejdsfortjeneste, hvor udgifterne på fem år næsten er fordoblet. Det er med til at udhule mulighederne for at igangsætte forebyggende indsatser, der ellers kunne have hjulpet børnene tidligere, på det specialiserede børneområde bredt set. Sociale Forhold og Beskæftigelse arbejder med at nedbringe udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste, men det er en opgave, der skal løftes i fællesskab, da en betydelig del af udviklingen skyldes stigende mistrivsel i skolerne og skolevægring.

9. maj 2025
Side 3 af 5

På ungeområdet opleves tillige de afledte konsekvenser af udviklingen på skoleområdet. Når den almene undervisning nedprioriteres, stiger fraværet samtidig med, at det svækker de faglige og sociale kompetencer, som det kræver for få et godt videre uddannelsesforløb. Dette skaber et afledt økonomisk pres på vejlednings- og beskæftigelsestilbud i Sociale Forhold og Beskæftigelse. Dette - i kombination med det tiltagende demografiske pres i form af flere børn med diagnoser, som der også ses på skoleområdet - medfører en øget tilgang af elever til Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU), som presser området økonomisk.

Den seneste hjemløsetælling viste en stigning i antal aarhusianske hjemløse. Samtidig er udgifterne på området steget væsentligt. Stigningerne er på trods af, at der pågår en omstilling af hjemløseområdet, hvor mange borgere er hjulpet fra hjemløshed til egen bolig. Der er således fortsat for mange hjemløse borgere, der har længerevarende ophold på forsorgstilbud. Dette er blandt andet borgere, som udover hjemløshed har brug for støtte til at tackle eksempelvis misbrugsproblemer eller psykiske lidelser, og som derfor har brug for en helhedsindsats. Grundet indfasning af ny lovgivning fra efterår 2023 forventes det økonomiske pres på hjemløseområdet at stige i 2026. Det er derfor afgørende at fortsætte og videreudvikle den nuværende indsats med at hjælpe hjemløse borgere godt videre i egen bolig.

Efter en længere periode med lav ledighed og høj beskæftigelse befinder arbejdsmarkedet sig aktuelt i en fase præget af mange usikkerheder. Det gælder både nationalt og internationalt. Internationalt hersker der en betydelig

usikkerhed, som kan påvirke dansk økonomi og arbejdsmarked i en uforudsigelige retning. Nationalt peger de seneste prognoser på, at ledigheden i de kommende år vil stige, og beskæftigelsen vil falde. Med den nuværende internationale situation er det dog svært at spå om, hvor stor en påvirkning situationen vil have på ledigheden og beskæftigelsen nationalt.

9. maj 2025
Side 4 af 5

På den baggrund er den varslede beskæftigelsesreform også særligt central. Med afsæt i anbefalingerne fra Ekspertgruppen for Fremtidens Beskæftigelsesindsats lægges der op til en gennemgribende forandring af kommunernes beskæftigelsesindsats, hvor kommunerne bl.a. får større frihed til at organisere indsatsen lokalt. Samtidig skal der realiseres betydelige besparelser, hvilket stiller store krav til både den faglige og organisatorisk omstilling.

En effektiv beskæftigelsesindsats har en betydning, der rækker ud over blot beskæftigelse. Alle har brug for at være en del af et fællesskab og føle, at man hører til – uanset, hvad man kan bidrage med. Job danner nemlig for de fleste vejen til det gode liv. I Aarhus har vi allerede en effektiv beskæftigelsesindsats med et lavt udgiftsniveau sammenlignet med andre kommuner. Fordi vi i Aarhus allerede har en effektiv indsats, vil vi blive ramt uforholdsmæssigt hårdt, når de nationale besparelser skal udmøntes. Det er derfor essentielt, at de pålagte besparelser ikke udmøntes på uhensigtsmæssige områder bl.a. af hensyn til kommunens samlede økonomi, men allervigtigst af hensyn til den enkelte borger.

Udvalgsdrøftelser

I løbet af foråret er planlagt en række temadrøftelser i Social- og Beskæftigelsesudvalget, så udvalget gennem drøftelsen af en række aktuelle emner inddrages i budgetprocessen for budget 2026.

Temadrøftelserne sætter fokus på nogle af de vigtigste muligheder og udfordringer for Sociale Forhold og Beskæftigelse, herunder på at synliggøre forslag, der kan bidrage til løsninger. De aktuelle temaer dækker de strukturelle udfordringer på området for tabt arbejdsfortjeneste og Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU), alle i Aarhus har ret til et frit liv, hjemløseområdet samt sociale investeringer og investeringsmodeller, som kan bidrage til at flere borgere kan blive del af et arbejdsfællesskab. Med drøftelserne gives politikerne samtidig et godt afsæt for at udarbejde budgetforslag.

Opmærksomheder fra Hoved-MED-Udvalget

Hoved-MED-Udvalget ønsker at henlede opmærksomheden på, at Sociale Forhold og Beskæftigelse over en lang årrække har navigeret inden for begrænsede og reducerede økonomiske rammer, hvor der i perioden 2023 til 2025 er gennemført besparelser på 241 mio. kr. samt intern omprioritering på 226 mio. kr. begge i varigt niveau. Hoved-MED-Udvalget gør opmærksom på de personalemæssige dilemmaer, der opstår, når arbejdsmiljøet kommer under pres og udfordres af et ønske om at levere et højt fagligt niveau overfor et vedvarende politisk krav om effektivisering og økonomisk tilbageholdenhed. Hoved-MED-Udvalget udtrykker bekymringer for, at de arbejdsvilkår, der kan tilbydes, kan have negative konsekvenser for fastholdelse og rekruttering af kvalificeret arbejdskraft til at løfte kerneopgaven. Derfor understreger Hoved-MED-Udvalget, at en politisk prioritering af krav til service, niveauer og ydelser, samt tydelighed om forventningerne til opgaveløsningen inden for rammerne, er afgørende for det fremadrettede arbejde med at understøtte de aarhusianere, som har brug for støtte og vejledning på social- og beskæftigelsesområdet i Aarhus Kommune.

Afslutningsvis finder medarbejdersiden det nødvendigt at understrege, at de nuværende rammer på problematisk vis påvirker risikoen for øget arbejdspress, faglig afmagt og samarbejdsudfordringer – med alvorlige konsekvenser for både arbejdsmiljø, kvalitet og rekruttering. Set i lyset af det markant stigende behov for sociale indsatser blandt byens borgere, er det afgørende, at socialområdet fremadrettet prioriteres realistisk og afstemt virkeligheden – både politisk og økonomisk – hvis Aarhus Kommune fortsat skal kunne løfte sit ansvar over for udsatte borgere og samtidig sikre bæredygtige arbejdsforhold for medarbejderne.

Anette Poulsen

Rådmand

/

Erik Kaastrup-Hansen

Direktør

9. maj 2025

Side 5 af 5